

ב"ה

אנדרמען

סיפורים והוראות מתוך ההתועדויות של

המשפיע הרב חיים זקלס שי'

קובץ פנימי

ללא אחריות כלל וכלל

תשפ"ה

ליקט התוועדויות: הת' דובי סוסובר
ליקט סיפורים: הת' ישראל שם טוב גיג'
ליקט ורשם: הת' רפאל עמוס (פאלע) קרניאל
ערך והגיה: הת' ד.ב.ז.
עימד ועיצב: הת' ש.ל.
יזמו והפיקו: תלמידי שיעור ב' תות"ל אלעד

כ' חשוון:

לחיים, לחיים!

ישאל השואל: מה נוגע לנו לחגוג את יום ההולדת של הנשיא החמישי? אנו הרי שייכים לדור השביעי!

באחת השנים, בהתוועדות כ' חשוון, ביקש הרבי מזקני החסידים שזכו לראות את תואר הוד כ"ק אדמו"ר הרש"ב, לצייר את דמותו בשעה שמנגנים את ה'ראסטובער ניגון'. החסידים הזקנים שישבו מאחורי הרבי צייתו לפקודת הרבי והיה ניכר על פניהם שהם חוקקים במחשבתם את תואר פני הרבי נ"ע.

היה שם חסיד אחד בשם ר' אלטער הילביץ'. הרבי הפנה את ראשו אליו ושאלו בחיך, האם גם הוא מצייר במחשבתו את הרבי הרש"ב? ר' אלתר השיב בפשטות, תוך כדי שהוא מסמן בידיו לכיוון הרבי: "כעת אני רואה את הרבי נ"ע באספקלריא המאירה".

באותם רגעים פני הרבי הרצינו מאוד והיו נראות מאוימות ביותר.

כשמגיע כ' חשוון או כל יומא דפגרא אחר, ההתייחסות שלנו לתאריך עוברת דרך מבטו של הרבי. כשעוברים על 'תורת - מנחם' וחיים את כ' חשוון כפי שהרבי חי אותו, סופגים את המבט של הרבי.

הרבי מאיר הכל באספקלריא מאירה.

היה בחור שלמד בצעירותו בתומכי תמימים בליובאוויטש, אך בבגרותו נטש תורת אמו והתרחק מרוחה של תומכי תמימים. הוא הפך לאיש עסקים מצליח, התגורר בפטרבורג והתרוועע עם נכריים. קראו לו זונדל מבישענקוביץ'.

יום אחד הוא נקלע למשבר בחייו ובצר לו חיפש ישועה ומפלט למצוקתו. הוא נסע לליובאוויטש לשאול בעצתו של הרבי

כאשר הגיש לרבי את הפ"נ, הרבי הרים את ראשו ושאלו "ווער ביסטו" (= "מי אתה?"), הוא השיב לתומו: "אני זונדל, שלמד בתומכי בתמימים בשנים אלו ואלו". הרבי חזר על השאלה שוב בקול תקיף: "ווער ביסטו? " ושוב השיב: "אני זונדעל מבישענקוביץ בנם של פלונית ופלוני".

כשהרבי חזר על השאלה בפעם השלישית בקול מאיים יותר: "ווער ביסטו?" הוא קלט פתאום שהרבי לא שואל 'מי אתה', במובן השטחי של המילה, אלא בסגנון ה'אייכה' המפורסם ששאל אדה"ז את הקיסר - היכן אתה בעולם?! הרבי בעצם אומר לו: "אני לא מזהה את זונדעל התמים העדין, שזכה ללמוד בתומכי תמימים ולשקוד על התורה והעבודה; להתמוגג מניגון חסידי; להתייסר בתפילה בעבודה; להתלונן על מחשבות זרות להתפלפל בדרגות באהבה ויראה".

זונדעל התחיל לבכות ולמרר בבכי.

הרבי ניער אותו וקילף את שכבות הבצל מעל נשמתו.

מי שזוכה לטבול בנהר דינור של תומכי תמימים לעולם תהא נשמתו קשורה בה; מי שזכה לאכול מה'קאשע' של הטבח בשיבה, כל נים ונים בגופו, ספג את המבט הייחודי של תומכי תמימים - והוא לא יוכל להשתחרר מזה לעולם.

יש שיחה נפלאה של הרבי בחלק ט"ו, פרשת חיי שרה, שבו הרבי מסביר שיש אנשים שהקליפה על נשמתם מאוד עבה, והם זקוקים לקצת תוקף כדי להסירה.

סיפר לי הרב אסי שפיגל, שכאשר שימש שליח באחת מהאוניברסיטאות בארה"ב, היה לו מקורב אחד שהוא השקיע בו מאוד במשך חודשים ארוכים. ההשקעה אכן הניבה פירות והוא עשה כברת דרך משמעותית בתורה ומצוות, אך דבר אחד הוא לא הסכים בשום אופן - לעזוב את החברה הגויה שלו. בהזדמנות מסוימת לאחר שלמדו והתוועדו שעות ארוכות בביתו של השליח, חש הרב שפיגל שכבר מיצה עם המקורב את כל הדרכים של ה"מין מקרבת", וכעת אין ברירה אלא להשתמש בשיטה המופיעה בחלק ט"ו - "שמאל דוחה". הרב שפיגל החל לדבר אליו בתוקף גדול כי הגיע הרגע שבו עליו להשתחרר מ'השיקצע' ולתת לה גט כריתות לצמיתות.

המקורב שלא היה עדיין בשל לכך נפשית, ניסה לענות ולהתווכח.

הטונים הלכו והחריפו עד ש'בעידנא דריתחא' ובלי לחשוב יותר מדי 'העניק' לו ר' אסי סטירה מצלצלת, מנחת זרועו הכבדה.

המקורב ההמום והמופתע, לא אמר דבר, הביט אליו במבט חלול, ארז את חפציו ויצא דרך דלת הזכוכית שבחצר - לא לפני שטרק אותה בחמת זעם. מעוצמת הטריקה התמוססה הדלת והזכוכיות התפזרו בכל רחבי הבית.

לאחר מספר דקות ר' אסי התעשת וקלט שהוא עשה את טעות חייו; הוא ניסה להתקשר אליו אך הוא לא ענה.

הוא חייג מיד למשפיע שלו ש'נתן לו על הראש' והסביר לו כמה הסטירה הזו מנוגדת מכל וכל לשיטתו של הרבי - לנהוג עם כל יהודי באשר הוא בדרכי נועם; ואיך השיחה בחלק ט"ו לא שייכת כלל לעניין. הנזק שנעשה הוא לדורי דורות.

אגב, לאחר שנים המקורב הזה נכנס ללמוד בישיבת חב"ד במעיינות.

אפיזודה מעניינת בנוגע לרב שפיגל. ר' אסי לא נולד לבית חב"ד, אביו שייך לזרם הדתי הלאומי והוא משמש כפרופסור במחלקה לתלמוד באוניברסיטה. כילד השתתף במסיבות שבת בפתח תקווה ואט אט החל להתקרב לתורת חב"ד.

לקראת הבר מצווה שלו הוא ביקש מאביו שיקנה לו כובע וחליפה 'כמו של החבדניקים', אביו בתגובה הראה לו את דבריו החריפים של בעל ה'כף החיים' נגד מי שלובש שחורים בשבת. להגנתו טען הבן שגם הרבי לובש שחור בשבת. אביו הציע לו לכתוב על כך לרבי.

תשובת הרבי הגיע באיחור, לאחר הבר מצווה, והתפרסמה בליקוטי שיחות. במכתב הממוען אליו מפנה אותו הרבי לפוסקים רבים שחולקים על שיטת 'כף החיים' ובסוף חותם הרבי: "ואנו אין לנו אלא מנהג נשיא דורנו הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר".

"השורה האחרונה", אומר ר' אסי, "הכניסה אותי סופית ל'שורותיה' של חסידות חב"ד. "כשהרבי כתב 'אנו' הוא נתן לי את התחושה שגם אני חלק מהדבר האדיר הזה שנקרא ליובאוויטש, ובכך נתן לי אור ירוק לצעד שחששתי ממנו - להיכנס ללמוד בתומכי תמימים".

המשפיע הרב זושא אלפרוביץ סיפר שפעם בשעת לילה מאוחרת של יחידות הוא וחבריו שמעו בזאל הקטן צעקות של הרבי על אחד מחבריהם. לאחר שיצא הבחור מחדרו של הרבי, הסכים לאחר הפצרות רבות, לספר להם שהוא התלונן

לפני הרבי שלפעמים הוא שוכח לברך לפני האכילה. הרבי אמר לו בתוקף גדול: "והרי זו גניבה ממש - להשם הארץ ומלואה...."
לאחר אותה יחידות אני מבטיח לכם שהוא לא שכח יותר לברך לעולם...

באחת מנסיעותיי לאילת להתארח אצל מו"ח שליח הרבי, הרב שמעון אייזנברג, עצרתי מונית לכיוון הבית חב"ד בשכונת הדקל.
כדרכי מקדם לפטפט עם נהגי מוניות, מתוך הבנה שבמקום לחפש את 'הדרך אל השליחות' ניתן למצוא את 'השליחות שבדרך'...
בררתי אצל הנהג, משה, לגבי הנחת תפילין, כשרות האכילה, ומעמדו בחיי הנישואין וכך התברר לי שהוא גרוש עם ילדים ונמצא בקשר עם גויה אוקראינית שנמלטה מהמלחמה ולוחצת עליו להתחתן איתה בהקדם. הבהרתי למשה בצורה ברורה שעל פי תורה הקשר הזה אסור בהחלט ויביא לתוצאות מזיקות לשני הצדדים. לחצתי גם על נקודה רגישה כשאמרתי לו שהילדים שלו מהנישואים הקודמים צופים בו כעת מהצד, ואם חלילה יעשה צעד לא אחראי הם ילכו בעקבותיו ויישאו נשים נוכריות.
"האחריות על מצבם הרוחני של ילדיך וצאצאיך הם אך ורק על הידיים שלך".

הגענו אל היעד והוא הסתובב לכיווני במבט מושפל ושאל: "אז מה אתה מציע לי לעשות, היא מתקשרת אלי כל הזמן ולא נותנת לי מנוחה?" אזרתי עוז ואמרתי לו בתוקף הכי גדול: "תמסך את המספר שלה או תמחוק לגמרי ואל תענה יותר לשיחות לא מוכרות!"

לתדהמתי, הוא שלף את הטלפון חיפש את המספר של 'אולגה' שלו, ומחק את כל הווטצאפים והפרופילים שלה מהטלפון שלו. "זהו סיימתי איתה, אין יותר אולגה, תם הפרק הזה מחיי לעולמי עולמים!"

האמת שלא הייתי מוכן למהירות התגובה שלו; חשבתי שהוא ינסה להתחמק או שיאמר שהוא צריך לחשוב על זה... המונה המשיך לתקתק כל זמן השיחה, אבל הוא לא ביקש תשלום רק הודה לי, והמשיך בנסיעה כשעל פניו ארשת שלווה כאילו השיל מעל גבו משקל של עשר טון.

הסיפור הזה גרם לי לתהות. הקלות שבה הוא לחץ על ההדק ונפרד מהגויה שלו הותיר אותי נבוך. גם לנו יש את 'הגוי' אשר בקרבנו שאנחנו לא ממהרים לשחרר, מסתובבים סחור וסחור אך לא מעיזים פשוט 'לחתוך' אחת ולתמיד.

כשלמדתי סמיכה באנטוורפן למד אתנו גם בחור מקומי בשם יצחק, שהיה באותו זמן בתהליך התקרבות מעמיקה ליהדות ולחסידות. לא ידעתי עליו הרבה. ראיתי שהוא מתעניין הרבה בקבלה ושמעתי שהוא לומד להיות עורך דין.

שבת אחת בבוקר ראיתי שהוא מאוד נסער. לחצתי עליו בעדינות שישתף אותי, והוא סיפר לי את הסיפור המדהים הבא:

יצחק גדל במשפחה אמידה רחוקה מכל סממן יהודי. בסביבות גיל 15 התחיל להתעורר אצלו צימאון לאידישקייט שהלך והתחזק, הוא קרא כל בדל מידע על יהדות, והאזין להרצאות שונות ולאט לאט ביקש לאמץ חלק מהמצוות שהתוודע אליהם.

אביו, יהודי קפדן, לא הסכים בשום פנים ואופן שבנו ילבש ציצית או כיפה וממש מירר לו את החיים בשל כך.

כמו בהרבה מקרים דומים, ההתנגדות של האבא רק עוררה אצל הבן תשוקה גדולה יותר והוא הלך והידק את הקשר שלו לתורה ומצוות וממש הפך לחרדי בסתר.

גם כשהתבגר והגיע לגיל 18 המשיך אביו לשלוט בו ביד רמה ובקשיחות גדולה. בשלב מסוים רשם אותו אביו לאוניברסיטה במטרה שילמד להיות עורך דין. יצחק שהלך ללימודים בלית ברירה היה 'מברז' מהאוניברסיטה בשעה מוקדמת ומגיע ללמוד אתנו בישיבה בראשות הרב טברדוביץ.

"אתמול בלילה, בליל שבת" כך מספר לי יצחק, "אבא של זיהה את זיפי הזקן שמתחילים לבצבץ על פני, את הציציות שמשתרבות מהחולצה, ואף נודע לו על ההיעדרות שלי בחלק מהקורסים בלימודי עורכות דין. זה היה כנראה 'יותר מדי' עבורו. הוא לא יכול היה לשאת זאת. הוא צעק עלי שאני כפוי טובה ואיך אני מעולל לו את זה לאחר כל מה שהוא נתן לי, ודרש ממני להחזיר לו מיד את כל מה שקבלתי ממנו אי פעם.

הסברתי לו שהיום שבת, ויש דברים שאסור לי לגעת בהם כי הם מוקצה, ואם הוא רוצה אז הוא יכול לקחת מהמגירה שלי את כרטיסי האשראי, את הטלפון ועוד חפצים שהיו מונחים שם.

לאחר שהוא העמיס הכל בשקית, הוא דרש ממני להוריד את הג'קט שעליי בטענה שגם זה נקנה מכספו, אחר כך דרש שאני הסיר את החולצה, את הנעליים, ואחרון חביב את המכנסיים שעלי... נתתי לו הכל בכבוד הראוי לו, הרי כיבוד-הורים זה חלק מהיהדות שאליה אני שואף להתקרב.

"עכשיו צא מהבית!". ציווה עלי בתוקף.

פתחתי את הדלת ויצאתי באישון לילה אל קור הכלבים ששרר בחוץ.
כעבוד דקות ארוכות שנדמו לנצח אמא שלי פתחה את הדלת, כנראה לאחר מאבק
ממושך עם אבי, והכניסה אותי חזרה הביתה".

דמעת. לא יכולתי להירגע מהמסירות נפש של הבחור שיושב מולי.
עפר אני לרגליו. קמתי קצת מוקדם היום ולמדתי לקוטי תורה - ואני כבר מסתובב עם
תחושה שאני בעל מסירות נפש, שכל שרפי מעלה מקשיבים לקול תורתו...
מול העוצמות האדירות של יצחק הרגשתי בושה וכלימה.

לפני הרבה שנים יצאתי ל'מבצע פורים' בבית הסוהר שקמה באשקלון, באחד האגפים
פגשתי את מרגל האטום מרדכי ואנונו שהיה לקראת תום מעצרו ונערכו הפגנות נגד
שחרורו מחוץ לכותלי הכלא. ואנונו היה טכנאי בקריה למחקר גרעיני דימונה. לאחר
שפוטר הדליף לכל העולם מידע על היכולות הגרעיניות של ישראל והוא נאסר וריצה
שמונה עשרה שנים בכלא שבמהלכם הספיק להמיר את יהדותו ולהתנצר. לכאורה
תכלית השפל היהודי והמוסרי. כשעברתי מולו איחלתי לו 'פורים שמח' והצעתי לו
לשמוע מגילה ולקיים את מצוות היום. כתשובה הוא נופף בשתי וערב שהיה תלוי על
צווארו, הסתכלתי לו בעיניים ואמרתי: "כלום לא יעזור לך; יהודי נשאר יהודי".

כלום לא יעזור לואנונו. שום דבר לא יכול להסתיר על עצם הנשמה של יהודי. יש
כאלה שמספיק נשיפה קלה כדי לנער את האבק מעל נשמתם; ויש כאלה שצריכים
טיפול 'עשרת אלפים' - אלה גם אלה מכונים "בנים אתם למקום".

כלום לא יעזור גם לנו. נמשיך לברוח מעצמינו ולהתחפר מתחת למנגנוני הדחקה
ורחמיים עצמיים, אך חסידים אנו ויש לנו רבי, שלא מוותר עלינו
לרגע. "אתם תלוקטו אחד לאחד בני ישראל".

היה לי חברותא בגירסא בישיבה גדולה בקריית גת בשם שלומי. לקראת סוף שיעור א' הוא
הודיע לי שהוא לא מתכוון להמשיך יותר בעולם הישיבות. ברגע הראשון הייתי בהלם.
ניסיתי לדבר, לשכנע, לשדל, אבל מהר מאוד הבנתי

שהסיפור חתום וגמור. אבל עדיין שום דבר לא הכין אותי לשלב הבא בנטישה שלו את הדת - ניתוק מוחלט וקיצוני מדרך התורה והמצוות.

זה היה משבר לא פשוט בשבילי. אביו יהודי חסידי פנימי, מקפיד על קלה כחמורה, ממש 'בינוני של תניא' בכל הנהגותיו, וזה היה הבן המז'ניק שלו, הוא השקיע בו את כל כוחותיו. בכל פעם שפגש אותי בבית כנסת המרכזי בנחל'ה עיניו היו מצטעפות. הוא היה ממש מתחנן אלי שאשמור עם בנו על קשר. אכן במשך כמה שנים ניהלתי אתו שיחות ממושכות שנגעו בכל נושא שבעולם רק לא בענייני דת, היה לו ממש סלידה מכל מה שקשור לאידישקייט. זה היה ממש מוזר בעיניי. בהזדמנות מסוימת אביו ניגש אליי וחיבק אותי ואמר לי ששלומי ביקש שישלחו לו תפילין. אך בפועל זה היה התעוררות רגעית בלבד, הוא המשיך להתרחק מתומ"צ. שכר דירה ביפו והתחבר לקבוצה תימהונית ומוזרה שדוגלת בשלום עולמי נטול לאום ודת. הקשר אתו הלך ונחלש.

בתקופת הקורונה נפטר אביו. כדרכו של עולם, ברגעי משבר כאלה, הלב נפתח ומשהו פנימי מתעורר. זיכרונות הילדות צפים ועולים ויש נטייה להתחבר לשורשים. ניסיתי 'להכות על הברזל כשהוא חם' וחידשתי אתו את הקשר.

דברנו שעות ארוכות; הוא היה אחרי עישון 'קטורת' נטול מחסומים ופתוח מתמיד, והעזתי לשאול אותו מה גרם לו לרדת מהדת בצורה כל כך דרסטית? הוא הסביר לי בפתיחות מפתיעה שמחמת פערי הדורות - הוא נולד להוריו כשהיו כבר מבוגרים - לא היתה תקשורת בריאה ושפה משותפת, הוא חש שאביו דורש ממנו דרישות גבוהות והציפיה ממנו היתה מוגזמת לטעמו.

הוא הוסיף עוד משפט שאני מהרהר בו רבות: "חשתי שכל אהבה של אבא כלפיי נמדדת רק על פי הנהגתי בשו"ע; הרגשתי שכל היחס שלו כלפיי תלוי רק באם התפללתי כמו שצריך, ובשלב מאוחר יותר, אם הנחתי תפילין - זה הדבר היחיד שהיסב לו נחת ממני. זה היה לי כבד ומעיק. הנפש שלי היתה כמהה לקבלה והכלה ללא תנאים, לאהבה שאיננה תלויה בשום דבר חיצוני. הוא היה מתאכזב ממני כאשר לא עמדתי בציפיות הרוחניות שלו והרגשתי שזה גורם לי מחנק ושאט נפש. היהדות לא הצטיירה בעיניי כחוויה נעימה, אלא כלחץ בלתי פוסק של חומרות והקפדות. רציתי לברוח מזה כמו מאש, וכשהיתה לי הזדמנות עשיתי זאת ללא היסוס".

יש רגעים שצריך סייעתא דשמיא מיוחדת שלא נכשל בלשוננו, מעין חלון הזדמנויות שעלינו לברור את המילים המזוקקות ביותר - אחרת נחמיץ את הרגע.

אזרתי אומץ ואמרתי לו: "שלומי היקר, אני רוצה לספר לך קצת על אבא שלך מהזווית שאני הכרתי. יהודי פנימי, שעולם התורה מילא את כל חייו, לא מהשפה לחוץ; זה לא היה אצלו ענין חברתי או חיצוני - זה היה כל מהותו; את פסגת האושר האנושי הוא ראה בכך שיצור אנוש ומוגבל יוכל לגעת באין סוף - על ידי הכלים שהבורא נתן לנו להתקרב אליו ולחוש אותו. את האמת הטהורה הזאת הוא רצה לחלוק עמך ולהעניק לך - האדם היקר לו עלי אדמות.

כעת הזמן לגלות לך שכל השיחות הארוכות שניהלנו היו על פי בקשתו של אביך. בכל שבת כשנפגשנו הוא היה גואה בבכי תמרורים, הוא דיבר עליך בכל כך הרבה אהבה וגעגועים. שמעתי את זה בקול שלו, ראיתי את זה בעיניים שלו, הרגשתי את זה בכל שריר ונים בגופו המתייסר.

הוא אהב אותך באמת ובתמים ללא תנאים, היית כל חייו ועולמו. הוא האמין באמת, בכל ליבו, שזה טובתך האמיתי, וכך ורק כך, תהא מאושר ומסופק בחיך".

שתיקה. ושוב שתיקה. ועוד פעם שתיקה. ואחר כך בכי חנוק ומתייסר. מלמולים ושבירי מילים: "תודה, באמת תודה, אני מתאבל כעת מחדש על אבא שלא הכרתי..."

תאמרו 'לחיים' לזכות שלמה בן צילה שנשמתו תשוב לזרות, הניצוץ יתקרב למאור, שיהיה לו טוב, וימצא סיפוק ושמחה בחייו. אמן.

ט' בסלו:

יהודי נכבד שאינו נמנה על חסידי חב"ד שאל את הרבי למה לא נוהגים בחב"ד להתפלל כמו שאדמו"ר הזקן היה מתפלל - בקול רעש ובחיות ולהתגלגל על הרצפה וכיו"ב. השיב לו הרבי: 'ליובאוויטש' התחילה מרבינו האמצעי.

ברשימות היומן מסופר אודות המתח ששרר בין שני החצרות ליובאוויטש - סטארשלה. בילדותם התבטא אחד החסידים כלפיהם שהם "תרי רעין דלא מתפרדין" ואדמו"ר הזקן נאנח והפטיר: "הלוואי דלא מתפרדין".

ב'בית רבי' מסופר שלאחר פטירת אדמו"ר הזקן החסידים התפצלו לשלוש קבוצות: כת אחת נקטה בגישה פסימית: כבה נר החסידות ואין מי שימלא את מקומו של רבינו הזקן; קבוצה אחרת הכתירה את ר' אהרן סטארשלער שהיה תלמידו המובהק ויצק מים על ידו במשך שלושים שנה. דרכו היתה גם דרך של התפעלות גלויה שהייתה דומה לדרכו של רבינו הזקן. טענתם היתה שלאחר הסתלקות הבעש"ט מילא את מקומו תלמידו המגיד ולא בנו צבי. כך גם ארע לאחר הסתלקות המגיד. הכת השלישית נצמדה בתוקף לאדמו"ר האמצעי.

פעם ירד גשם שוטף וקבוצה של חסידי אדמו"ר האמצעי מצאה מחסה תחת קורת גג ושוחחה בדא"ח. לאחר מכן התברר שהיה זה בית תיפלה-כנסיה. כששאלו על כך את אדמו"ר האמצעי הוא חייך ולא התרגש מהאירוע. מקרה זה גרם להגברת המתח בין שתי החצרות.

ר' אהרן מחה על כך שרבינו האמצעי לא שומר על 'אותיות הרב' ומערבב דברי חסידות של אביו עם שלו, עד שלא היה ניכר הבדל ביניהם; הוא דגל בהיצמדות מלאה לאותיות הרב.

על שניים מגדולי החסידים הקפיד רבינו האמצעי במיוחד ולקח מהם את כל מה שאדה"ז נתן להם, עד שנהיו 'אויס מציאות': משה ווילינקער נפטר מרוב צער; יחזקאל דרויער - היה עומד שעות בתפילה וזועק בקול תחנונים "וואו חצקל". לאחר פטירת ר' אהרן דעכה שיטתו בעולם.

יש סיפור מעניין שפעם ר' אהרן מסטארשלע ביקש להשתטח על ציון רבינו הזקן בהאדיטש שם התגוררו בעיקר חסידי רבינו האמצעי והם ניסו למנוע זאת ממנו.

לאחר תחבולות הוא הצליח להיכנס, אבל אז לקחו את הסולם כדי שלא יוכל לצאת. שומר בית העלמין ריחם עליו וסייע לו לצאת ור' אהרן ברך אותו באריכות ימים. את תושבי האדיטש 'בירך' שכשם שהם ניסו לגרום פירוד בינו לרבו כך יהא ביניהם תמיד חיכוכים ומריבות.

בניגונים צריך להשקיע. הכרתי שני בחורים שהיה להם חברותא בלימוד ניגונים: כל יום הם הקדישו רבע שעה לאחר סדר לקו"ש ללימוד ניגון חדש. ניגונים זה לא בונים. זה לא חלק מה'תרבות' החסידית; הם לא אמצעי - אלא מטרה בפני עצמה; יש מאמרים, יש שיחות, יש מבצעים ויש - ניגונים. זה צריך להיות חלק מ'בנק המטרות' של בחור חסידי.

פעם השיב אדה"ז לחסידים שלו, שלא הבינו פרק מסויים בתניא: "תלמדו את זה עם ניגון ותבינו".

הניגון אחראי על הרגש ועל החוויה; יש דברים שנקלטים רק דרך חוויה רגשית, ולא דרך השכל. כל מה שאני זוכר מעולם הישיבות זה בעיקר החוויות: ההתלהבות של הר"מ משאלה ששאלתי - "זה ממש שאלה של רבי עקיבא איגר"; 'הערה' שכתבתי והתעסקתי בה; 'גרשון - מענדל' בחמש בבוקר על השולחן בזאל הקטן צועק: "הרבי רוצה את כל העולם!"

השריטות האלו, הם אלו שבסוף מעצבים את האישיות שלנו, ולניגונים יש חלק נכבד בזה.

שלש מאפיינים צריכים להיות לבעל מנגן: אחד כזה שמתמצא בניגונים ויודע להתחיל אותם; יכולת לנגן ניגון אחד הרבה זמן בלי למהר לשום מקום - הניגון תופס אותו מכל צד ופינה; ונקודה אחרונה: הבעל מנגן צריך להיות אחד כזה שיוודע להתאים את הניגון הנכון לרגע הנכון - על פי התוכן המדובר בהתוועדות.

לדוגמא: כאשר הנושא הוא ערגה וצמאון לרבי לאחר ג' תמוז, הוא ינגן את הניגון של ר' זלמן זלטפולסקי.

לפעמים זה נראה כמו תחרות כישרונות מי יצליח להתחיל ניגון פחות מוכר... זה לא העניין. זאת לא תמונת אילוסטרציה שאין קשר בין הניגונים לתוכן המדובר....

שמעתי מהרב גערליצקי שליח הרבי לתל אביב שפעם בשנות הלמדי"ם המוקדמות, ניגנו אצל הרבי ניגון דבקות (ניגון קכו). הוא שמע איך הרבי הלביש

על הניגון את המילים של שמו של אחד החסידים שלא חש בטוב: "ברוך שולם בן דבונא" - היה זה הרב ברוך שולם שווי.

בשנים מאוחרות יותר חדלו לנגן ניגונים מהסגנון הזה. אומרים שהרבנית אמרה שזה גורם לרבי מרה שחורה ומרירות.

שמעתי שהרבי אמר פעם ביחידות לר' אבא פליסקין, שמוטב לספר לתלמידי התמימים סיפורים מחסידים ולא דוקא מרביים, כי כאשר מספרים סיפור מרבי נוצרת הרגשה של ריחוק הערך מהעניין, משא"כ בסיפורי חסידים שאליהם יש שייכות לכל אחד ואחד.

כך הוא גם לכאורה לגבי ניגונים. יש מעלה מסוימת בניגון שחובר על ידי חסידים. על דרך המבואר בחסידות היתרון שקיים "ביחודא תתאה" על פני "יחודא עילאה" - כך יש לומר שיש יתרון מסוים בניגון שצומח מלמטה; מנפש הבהמית של חסיד מהשורה שחי את המאבקים השגורתיים ונלחם את המלחמה יום - יום.

ניגון הוא יותר אפילו מדברי תורה. הרי על מאמר חסידות נאמר שכאשר חוזרים עליו "יראה כאילו בעל השמועה עומד לנגדו"; משא"כ לגבי ניגון נאמר "שבעל השמועה עומד לנגדו ממש" (שיחת י"ט כסלו תשי"ג).

ברשימות הרב"ש מסופר שפעם הרה"ח הלל מפאריטש קיבל ניגון מר' פסח מאלאסטווקא. התגובה שלו הייתה שמרגישים שאין בזה קליפת נוגה (ולגירסה אחרת שרואים שהניגון התחבר עם ראש). זאת אומרת שהוא זיהה מיד באיזה מצב רוחני היה באותה עת החסיד שחיבר את הניגון.

פעם ידעו להבחין מה שורשו של כל ניגון לפי תנודות הניגון ומהלכיו. כך אירע גם עם ר' אשר מניקולייב כאשר בהזדמנות מסוימת נקלע לעיירה חסידית ושמע את אחד מהמתפללים מנגן ברטט ניגון לבבי. הוא נקש על כתפיו ושאלו: ההינך הוא ר' בערל מאסיוב מאסיעוו? כאשר תמה ר' בערל כיצד זיהה אותו, השיב ר' אשר ששמע רבות על דרכי עבודתו של ר' בערל, וכששמע אותו מזמזם את הניגון זיהה מיד כיצד בניגון משתקף דמותו של ר' בערל.

ידוע גם הסיפור על ר' זלמן זלטפולסקי שישב על ספסל במנטון בין שפת הים לסבכי היער. היה זה כשלוש שנים לאחר הסתלקות אדמו"ר המהר"ש והוא ניגן ניגון שעות ארוכות וצייר את פני רבו. אמר על כך הרבי הרש"ב: "על ר' זלמן

משתקף חיי געגועים של חסיד שאיבד את רבו בגוף לפני מספר שנים ובציור הרוחני כאילו רבו עומד לפניו".

אין ספק שעלינו לבדוק כל ניגון לגופו. מה טבעו של ניגון זה ומבטן מי יצא. מה היה מצב המלחין באותו רגע: האם הוא היה אחרי ארוחה דשנה, טיול סקי בהרי האלפים וכטוב ליבו ביין התקיים בו הפסוק 'שמנת עבית ניגנת'...; או שהניגון נוצר לאחר תפילה ערבה, לימוד מאמר, צפייה במראות קודש וכדומה; האם הניגון מלא בתוכן וברגש כל שהוא או שזה עוד ניסיון ליצור שיר פופוליסטי.

שמעתי מחמי הרב שמעון אייזנבך שי', כי פעם יצא המזכיר הרחמ"א חודקוב ז"ל מחדרו של הרבי ושאל את האנשים העומדים שם: מדוע פעם היו חסידים מלחינים ניגונים, כדוגמת ר' הלל ועוד, והיום לא? הנוכחים חיכו לתשובתו, והוא ענה: פעם 'התפללו', ובמהלך התפלה נולד ניגון חדש, היום לצערנו - לא מתפללים...

כעין זה שמעתי מידידי ר' אמחי"ה אבן ישראל בשם אביו הגה"ח הרב עדין שטיינזלץ ז"ל שפעם היו משוררים גדולים דוגמת האבן עזרא ורבי יהודה הלוי, תור הזהב. מדוע זה נפסק? כי פעם אדם רצה לבטא אהבה לקב"ה, ישב וכתב שיר אהבה וגעגועים לקב"ה. הם היו אנשים בריאים עם רגשות בריאים. היום אנשים יותר מלאכותיים. הניגון החסידי מבטא רגש, מהלך נפש שמתפרץ אצל החסיד. היום אנחנו חיים בעולם של משחק, גם הרגשות התמסחרו.

עולם הנגינה שייך לעולם הנפש: ככל שעולם הרגשות מפותח יותר - יש לזה ביטוי גם בתנודות ומהלכי הניגון.

לדוגמא: יש ניגון שמכונה 'זשבינער קאפ' - שמו מעיד עליו שנוצר על ידי התבוננות מעמיקה; ויש ניגון שמכונה 'זשבינער הארץ' - ניגון שמתייחד באופי הלבבי בהיותו ביטוי הלב של עובדי השם.

תמימים בזמנם הפנוי צריכים להתפלפל בקוועטש כזה או אחר בניגונו של ר' מרדכי דובין או בניגון של ר' משה גולדשמיד.

כוחו של ניגון להבעיר את הרגש הוא ללא עוררים. כל יהודי עובד השם יודע שכאשר רוצים להתפלל וזה לא הולך, "דאווען זיך נישט", מתחילים לזמזם ניגון חרישי ומלבישים אותו על מילות התפילה, או-אז סכר הרגשות נפרץ מעצמו ללא מעצורים... 'ניגון מעורר כוונה'.

כל תורת החסידות נוסדה כדי לגייס את הכוחות הרגשיים שבאדם לעבודת השם.
ה'פוצו מעיינותיך חוצה' הרחוק ביותר - הוא בתוך האדם עצמו. מבואר בתניא
שהאדם עצמו הוא שכלו ובעיקר מידותיו. כאשר גם הלב משתתף ונרתם למשימה אין
לך 'דירה בתחתונים' גדולה מזו.

יש לי חבר טוב, שבצעירותו למד בישיבה בלוד. לקראת שיעור ג' הוא הודיע לבני
כיתתו שהוא החליט, מסיבות שונות, לעבור ללמוד בישיבת שעלבים.

בלילה לפני שהוא עזב, החברים שלו בלוד התוועדו אתו, וכטוב ליבם ביין חלצו ממנו
הבטחה, שימשיך לומר קריאת שמע שעל המיטה עם כובע וחליפה גם בשעלבים.
הוא אכן דחף למזוודה כובע וחליפה. למרות שבמהלך היום-יום לא השתמש בהם, אך
מכיון שהבטיח לחבריו, הקפיד לפני השינה לשלוף את הכובע והחליפה המצ'וקמקים,
לתפוס פינה שקטה, ולומר ק"ש כמו תמים מן המניין.

הוא עשה חיל בלימודיו והפך לדמות בולטת בישיבת שעלבים. לקראת סוף שנת
הלימודים נסעו כל בני כיתתו יחד עם הר"מ לשבות בירושלים. במקביל גם בני כיתתו
בלוד התארחו בשבת זו בעיר הקודש יחד עם הר"מ הרב משה הבר. בשעת 'רעווא
דרעווין' שני הכיתות נפגשו ב'כותל'.

הבחורים מלוד התארגנו מיד לסדר ניגונים רבתית בלב רחבת הכותל, והבחור מיודעינו
התבייש מחבריו ומהמראה שבה היה לבוש באותם ימים ולא ידע איפה לכבוש את
פניו. הוא נעמד עם הראש לכוון אבני הכותל על מנת שלא יזהו אותו. כאשר התמימים
החלו לנגן "אנעים זמירות", סכר של דמעות פרץ מעיניו והוא התייפח דקות ארוכות.
זה החזיר אותו בבת אחת בחזרה לישיבה, לסדרי הניגונים של הרב בוטמן,
להתוועדויות אל תוך הלילה, הוא החליט שהוא חוזר לתומכי תמימים ויהי מה.

כאשר נודע לראש ישיבה מהחלטתו, הוא הפעיל עליו מכבש לחצים, קבע אתו
חברותא אישית והבטיח לו גדולות ונצורות. אבל כלום לא עזר ההחלטה היתה חצובה
בליבו כסלע יצוק.

הוא אכן עזב את שעלבים והצטרף אל חבריו בישיבה גדולה במגדל העמק.
היום הוא שליח מצליח מאוד שמקרב בני נוער רבים לאידישקייט.

בתקופת הדור הראשון של חסידות חב"ד, היה חסיד גדול שכינויו היה ר' לוז'ע דער
קרומער - ר' לוז'ע הצולע. מה עומד מאחורי השם הזה?

ר' לוז'ע נולד וגדל כל חייו בין סמטאותיה הצרות של ירושלים ועבד את השם כל ימיו בתמימות בלימוד ובתפילה. כאשר התחתן המשיך במסלול חייו הצנוע כאשר אשתו היתה תומכת בו ומביאה את ארוחתו פעמיים ביום אל הקיתון האפלולי שם ישב ולמד שמונה עשרה שעות ביממה. שבת אחת התארח בעיר שד"ר של רבינו הזקן, וכדרכם של שד"רים, שהיו 'זורעים גשמיות וקוצרים רוחניות', חזר מאמר חסידות ששמע בליאזנה. ר' לייזר שנוכח במקום התלהב מהדברים ושאל את השד"ר איפה ניתן לקבל עוד מהטוב הזה? השד"ר השיב לו שעבור 'הטוב הזה' הוא יאלץ להפרד מהמקום שבו תושביה 'לא ראו מאורות מעולם' - כינוי לאנשי ירושלים שלא ראו רבי מעולם, ולגלות למקום תורה ברוסיה הלבנה.

למחרת השבת - בלי להתמהמה ולהתייעץ עם איש ברח ר' לייזר לעיר יפן, שם עבד תקופת מה כפועל בנמל. לאחר שאגר מעט מזומנים בכיסו עלה על אונייה שהפליגה לטורקיה. כשעגנו בנמל איסטנבול, ירד בכבש האוניה, החליק ועצם הקולית ברגלו השתחררה. מכיוון שנפשו כמהה להגיע לליאזנה בהקדם האפשרי לשמוע חסידות מאדמו"ר הזקן, לא הסכים בשום אופן להתאשפז בבית רפואה המקומי, והמשיך בדרכו לפני שהעצם שבה למקומה והתאחתה, כך חתם את שמו לכל חייו ר' לוז'ע דער קרומער...

לאחר מסע ארוך ורב טלטלות הגיע אל מחוז חפצו שם מצא את שאיוותה נפשו וקבע את מושבו בחצר הרבי.

יום אחד בעודו שוקד על התפילה והעבודה זיהה אותו השד"ר שפגש בשעתו בירושלים והחל לגעור בו: "איך השארת את רעייתך הצעירה בלי ליידע אותה על מיקומך?" לאחר דין ודברים הואיל ר' לייזר לשלוח לאשתו גט, כי לא הסכים בשום אופן לעזוב את מעיינות החסידות ולחזור לירושלים.

לימים, כשביקש ר' בנימין קלצעקר להשיא את בתו לר' לייזר שהיה משכיל גדול בחסידות, התבטא: "צריך להיות אדם מאוד אכזרי להסכים להשיא את בתך לאיש הזה..."

פעם, כשישבו להתוועדות, שאלו אותו חבריו, ברגע של פתיחות: "ר' לייזר, מה השתנה אצלך מאז שהתקרבת לאורה של החסידות? הרי גם לפני כן שקדת על התורה והעבודה רוב שעות היממה: במה אם כן מתבטא ההבדל?"

השיב להם ר' לייזר כממתיק סוד: "התשובה אמנם נשארה אותה תשובה אך השאלה השתנתה לגמרי".

לנוכח מבטיהם התמהים הסביר: לפני שנפקחו עיני וזכיתי לטעום ממעיינות החסידות הייתי מסתובב כל היום עם תחושה של "אני ואפסי עוד". שעות רבות הרהרתי בשאלה: "כיצד 'דער אויבערשטער' יוכל לבנות לי, לאחר מאה ועשרים, את מדורי הראוי בגן עדן?! הרי אחד כמוני ששוקד על התורה והעבודה 'לשמה', גומל חסדים ומסתפק בלחם צר ומים בלחץ, עוד לא נברא...."

והתשובה שהשבתי לעצמי היא - שהקב"ה כל יכול ובלתי מוגבל בוודאי יצליח לבנות לי את חלקי בעולם הבא בהתאם לראוי לי...."

לאחר שזכיתי ללמוד את ספר התניא ולהכיר את מקומי האמיתי, השאלה השתנתה במאה שמונים מעלות: "כיצד הקב"ה יוכל לברוא לי גיהנום מתאים לראוי לי באמת, על פי הדרישות של תורת החסידות?" והתשובה נותרה על כנה: "הקב"ה כל יכול ובלתי מוגבל הוא בוודאי 'יסתדר'....".

י' שבט:

בימי בחרותי נחשפתי למענה מצמרר של הרבי לר' אברהם פריז. מאז המילים האלו 'מתנגנות' לי בראש.

הרקע: בכ"ה אייר תש"י התיישב ר' אברהם לכתוב מכתב לרבי מלא רמזים, ראיות והוכחות, שהרבי הוא - הוא שצריך ליטול את עול הנשיאות. בתשובה אליו כותב הרבי: "ומה שכותב אודותי הנה מה מועילה הכתיבה כאשר לי אין את זה - אני על עצמי אינני צריך לחפש רמזים ופירושים ומספיקה בשבילי התבוננות קלה בנידון זה במעמדי ומצבי כדי לדעת במה מצויים, ואם כן, מה כבר יכול אדם אחר לשנות באמצעות ראיות ושכל? אלא מה יהיה, מה אני יודע מה הרבי חושב? הדבר הוא באחריותו. הוא בוודאי ידאג לכך, כיצד - איני יודע, ישנם עוד דברים שאיני יודע".

בהתוועדות הסמוכה, בר"ח סיון, הרבי סיפר שהוא קיבל מכתב מאחד החסידים שכותב אודות הרבי הרי"צ "זאל געזונט זיין". הרבי מציין שהוא נהנה מהתבטאות זו אלא שישנם כאלה שמתביישים לומר כן ואותו חסיד הסיר את מסווה הבושה וכתב כפי האמת. יתכן אמנם, שר' אברהם התכוון לרבי עצמו כשכתב "כ"ק אדמו"ר זאל געזונט זיין", אבל הרבי לא אבה לייחס זאת לעצמו.

ואז מגיע ט' שבט תשי"א, לאחר שנה שלימה של ניסיונות ולחצים שונים 'לשכנע' את הרבי להיעתר לבקשת החסידים ר' אברהם זוכה לקבל מהרבי מכתב הנפתח במילים: "צדיקא דאתפטר דאשתכח בהאי עלמא יתיר מבחיוהי... והרבי ממשיך במילים המרטיטות: ר' אברהם, מ'דארף צוריק אראפבריינגען דעם רבי'ן. [=מוכרחים להוריד חזרה את הרבי] אזוי איז צו שווער [=המצב הנוכחי הוא קשה], סיי פאר מיר, סיי פאר אייך [=גם לי וגם לכם] און ווער האט הנאה דערפון [=ולמי יש הנאה ותועלת מכך].

שורות מועטות אלו מבטאות יותר מכל את גודל הקרבה האישית שבין הרבי לחסיד ר' אברהם פריז, את מי יחפוץ המלך לשתף מרחשי ליבו בצורה כל כך אישית ועמוקה, אצל מי הרבי ראה לנכון כביכול לפרוק את "תוואני דליבא" - אצל ר' אברהם פריז, האיש שעבד במחיצת הרבי בחדרו הק' קרוב לעשר שנים, ונקשר אל הרבי בחבלי עבותות אהבה עזה שאין לתאר, כפי שמשתקף במכתביו הרבים לבנותיו. בעיני רוחי אני כביכול שומע את הטון שבו הדברים הללו נכתבו.

המילים האלו לדעתי הם מעין זעקה חרישית, תחינה אילמת, תפילה. אין פה שום נחמה או ניסיון לרכך ולהקהות רגשות כי אם הצגת הדברים כפי שהם כאשר ישיח איש לרעהו מקרב ולב עמוק.

"צריך 'להוריד' את הרבי": זה משפט שצריך להזדעק מליבנו מדי יום. הרבי מצד עצמו בוודאי כאן ואין צורך 'להוריד' אותו ; אבל כלפי עצמינו הדברים אמורים. אנחנו צריכים להוריד ללבנו את העובדה הזו שהרבי אתנו. במחשבה דיבור ומעשה. בפועל ממש בחיי היום יום.

בשבת בראשית ב - 770 מתקיימת מידי שנה מכירת מצוות, שנה אחת עלה רעיון בראשו של ר' יהושע פינסון - מגבאי 770 - למכור את הזכות לקנות את העליות של הרבי.

ר' יהושע כתב לרבי ונענה בחיוב. לאחר תקופה עלה לו רעיון נוסף למכור גם את החלות שמניחים לפני הרבי בהתוועדות. הוא כתב לרבי וגם על כך נענה בחיוב. בשעת מכירת המצוות, כשר' יהושע הכריז על מכירת החלות (עם שטריימל כנהוג) קרא הרבי לעברו בחיוך: "בסוף אתה תמכור גם אותי.."

האמת צריכה להיאמר: בי' שבט ה'תשי"א הרבי 'מכר' את עצמו אלינו, אלפי שעות ומעמדי חלוקות, מכתבים ומענות, שלא היה להם אח ורע בתולדות החסידות. הרבי הרש"ב היה מתוועד חמש פעמים בשנה ותו לא. הרבי מצדו היה מעדיף לברוח לברזל... או להסתגר בחדרו וללמוד לקוטי תורה... זה לא ברור מאליו.

ר' שלמה חיים קסלמן, התוועד פעם בי"ט כסלו, בנוכחות עשרות בחורים משיבות שונות, על ההכרח של כל יהודי להיות קשור לרבי. אחד הבחורים הליטאים שנכח בהתוועדות התריס כלפי ר' שלמה חיים: "לי מספיק להיות מחובר ומקושר לאביו ורבא".

ר' שלמה חיים ענה לו בחריפות: "השאלה היא: האם אביו ורבא רוצים להיות קשורים אליך..."

הרבי רוצה להיות קשור לכל אחד מאיתנו יהיה אשר יהיה. הרבי לא מוותר על אף יהודי.

במאמרי 'באתי לגני' הרבי דורש מאתנו להפוך את ה"שטות דלעומת זה" ל"שטות דקדושה".

כשטסנו לרבי, כל הישיבה, בשנת הקהל, הגיעו לרבי גם הקבוצות של "חב"ד סיטי" - חב"ד לנוער, נערים מכל רחבי הארץ והעולם שהתקברו לאידישקייט על ידי שלוחי חב"ד, וביניהם גם קבוצה של השליח הרב יהונתן עמוס.

במהלך הטיסה היתה להם "עצירת ביניים" של כמה שעות בדובאי. השליח הודיע להם שהם יכולים לנצל את זמן ההמתנה לשהות בקניון המקומי. כיוון שמדובר במתחם גרנדיוזי, שניתן ללכת לאיבוד בקלות, הם סיכמו שמדי חצי שעה, כל אחד ישלח אות חיים ויעדכן איפה הוא ממוקם.

אחד מחברי הקבוצה משום מה לא שיתף פעולה ובמשך שלש שעות לא עדכן על מיקומו ולא יצר קשר. הרב עמוס נלחץ והחל לחשוש שהוא במצוקה. בשעה היעודה הופיע אותו נער. לשאלת השליח היכן הסתתר, ניסה להתחמק עד שלבסוף פלט במבוכה: בשירותים.

מסתבר, שכאשר נכנס אותו בחור בשערי הקניון, לכל פינה שרק הלך נתקל במסעדות 'המבורגר', 'מקדונלס', או דוכנים שונים לממכר מזון מהיר - 'ג'אנק פוד'. בעקבות שיעורי תניא בפרקים ז-ח, שהשתתף בהם לאחרונה קיבל החלטה להקפיד על כשרות האכילה, אבל הניסיון היה גדול עליו בכמה מידות.

בלית ברירה הוא נעל את עצמו שלש שעות ב'בית הכיסא'....

כשהייתי בחור בשיעור א' בישיבה קטנה בנחל'ה, ר' מאיר קריצ'בסקי, כיום שליח בבאר שבע, היה בחור בשיעור ג', הוא הציע לי לקבוע אתו חברותא בלימוד מאמרים של הרבי כל יום בחמש לפנות בוקר....

זאת היתה אחת התקופות הכי מאושרות בחיי. 'להעיר את השחר', לטבול במקווה צלול ורותח, לפגוש את זקני נחל'ה מדדים לשיעור חסידות ולהתיישב על 'כימי צאתך' 'והיה כי ישאלך'...

'חרשנו' את ה'מלוקט', ומאיר היקר אף נתן לי מתנה ליום הולדת את כל הסט. עד היום קשה לי להתרגל למהדורה החדשה....

אני חושב שזאת דוגמא ל'שטות של קדושה'; במקום להנפיק למשגיח תירוצים על איחורים בבוקר בסגנון 'השעון מעורר לא עבד' וכדומה ולהפסיד את הרכבת, תקום חצי שעה לפני הסדר 'תרביץ' איזה מאמר טוב עם חברותא 'לעניין', וכל הבעיות של שמירת הזמנים ייעלמו מעצמם ...

צריך שהדברים יגעו בנו בפנימיות. ראובן דונין נהג לומר: "עדיף גרם פנימיות מעשרים קילו חיצוניות"

יש יהודי חסידי בשם ר' אלימלך שחר - מנהל מוסדות חב"ד ברחובות. תמיד כשהיה עובר ליד הרבי בערב יום כיפור או בהושענא רבה היה זוכה לקבל מהרבי מספר חתיכות עוגה - 'לעקח', בשונה משאר העומדים בתור שקבלו רק פרוסת לעקח אחת.

כאשר מתבוננים היטב בתמונה של הרב שחר עובר ליד הרבי - ניתן לפתור את התעלומה. כשכולם עוברים ליד הרבי הם מושיטים יד אחת, וב'אתערותא דלתתא אתערותא דלעילא' - הרבי מושיט להם פרוסת עוגה אחת; ר' אלימלך לעומת זאת, תמיד הגיש שתי ידיים פרושות לרווחה, והרבי 'כמים הפנים לפנים' - העניק מידו המלאה הגדושה והרחבה...

יש פה מסר חשוב - הרבי רוצה להעניק ולהעניק - אנחנו רק צריכים לפתוח שתי ידיים ולחטוף כמה שיותר....

בגמרא מסופר על כמה דמויות שזכו ל'מיתת נשיקה'. משה, אהרן ומרים.

אצל חסידים מקובל להוסיף לרשימה את החסידים ר' מאיר רפאל'ס ור' ג'יג'י הכט. וכך היה המעשה:

מאיר רפאל'ס היה מחשובי המתנגדים בעיר וילנה. כאשר התקרב לאדה"ז המתנגדים ירדו לחייו. כששכב על ערש דווי באו נציגים מהמתנגדים ואמרו לו "כעת זאת הזדמנות האחרונה שלך לעשות תשובה, תתוודא על מעשיך ותתחרט על התקרבותך ל'כת', וכך תוכל לעזוב את העולם מתוך תשובה..." הוא סימן

להם שיתקרבו אליו, כי הדיבור מאוד קשה לו. כאשר הם הטו אוזן הוא לחש להם באידיש:
"קושען..." ויצאה נשמתו בטהרה...

סיפור הנשיקה של ר' ג'י ג'י העכט מפורסם. בתשרי תש"נ, לאחר ההקפות בבית כנסת שלו בפלטבוש, הוא תפס תנומה קלה שבמהלכה חלם שהוא מנשק את הרבי. כאשר הגיע מאוחר יותר להקפות של הרבי, ראו כולם כיצד הרבי מפריח לו נשיקה מרחוק.

באותה שנה, בט"ו אב, הרב הכט נפטר.

שמעתי לאחרונה מהרב יוסף יצחק פעוונזנר מנהל מוסדות 'סיני' בפריז סיפור מיוחד:
בהוראת הרבי הקים, בתחילת שליחותו, בית ספר אזורי, דתי, לילדי פריז והמחוז. כדי
לשכנע את ההורים לשלוח את ילדיהם הבטיח להם שידאג להסעה ומלווה. לפועל,
מחוסר תקציב, נאלץ לעשות זאת בעצמו - שעות ארוכות הסתובב ברחבי פריז וליקט
את הילדים מביתם ואל ביתם 'לקוטי בתר לקוטי'.

פעם, כשהמתינו ליד אחד מבתי הילדים, שהיה בנוי על מדרון תלול, המיניבוס החל
להיזדרדר כשבתוכו עשרים ילדי בית הספר. הנהג שירד לעשן סיגריה לא שם לב
לסכנה המתקרבת, והרב פעוונזנר בכוחות על אנושיים הצליח להאט בגופו את קצב
ההיזדרדרות של המיניבוס, עד שהנהג התעשת ומשך את האנברקס - בלם יד.
"המחשבה שעברה לי בראש באותם רגעים קריטיים", אומר הרב פבזנר, "הרי הרבי
שלח אותי לכאן לייצג אותו, אין סיכוי שכל העניין יכשל, הרגשתי שהרבי ביחד איתי
הודף את המיניבוס ומאט את קצב הגלישה, כדי שלא יקרה כאן אסון, שיחריב את כל
המפעל שהקמתי בעשר אצבעותיי ויוריד אותם לטמיון".

תמים, תזכור תמיד, אתה אף פעם לא לבד! חסיד איננו בודד הרבי תמיד איתו.
יש לך את הכח של הרבי ואין תקרת זכויות שלא תוכל לפרוץ!

ג' תמוז:

היה נער ממשפחה חרדית בלונדון, יתום מאם שנפטרה בלידתו. כשהתבגר ירד ל"ע מדרך התומ"צ ועמד להתחתן עם נערה גויה. האב, לאחר שלא הצליח להניא את בנו לרדת מהרעיון, הציע לו - כמה ימים לפני יום החתונה - לבוא עימו לבית העלמין כדי להזמין את אמו לחתונה.

כשעמדו על יד הקבר והבן הניח את ההזמנה על אבן השיש, ניצל האב את ההזדמנות ואמר לו: "לפני שנולדת, הרופאים אמרו לנו שאתה מסכן את חיי אמך, ולכן יש צורך להפיל אותך. אמך התעקשה לבחור שאתה תישאר בחיים והיא תמות. אמך הייתה אישה כשרה ויראת שמיים, אני רוצה לשאול אותך שאלה כנה: לו היא הייתה יודעת שבבוא היום התינוק שבבטנה יתחתן עם גויה, במה היא היתה בוחרת?"!

במאמר 'באתי לגני' אומר הרבי שבשביל ניצוח המלחמה המלך מבזבז את כל אוצרותיו גם הספונים והחתומים ביותר מדורי דורות. ויש שם עוד שורה אחת מדהימה: המלך מוכן אף "להשליך חיו מנגד", בשביל הניצחון.

ובמילים פשוטות שמדברות לנפש הבהמית שלנו: 'הרבי הסכים שיהיה ג' תמוז כדי שאני ואתה נהיה עובדי השם ונעשה את תפקידנו להביא לימות המשיח'.

בחור רווק מעוכב שידוך הציע לשלם, לתמים שלמד כאן בישיבה, כרטיס טיסה לרבי על חשבוננו 'טבין ותקילין', בתמורה לכך שמיד כשהוא יורד מכבש המטוס יתפוס מונית לאהל ויאמר את כל ספר התהילים שלוש פעמים ברציפות לזכותו. הוא שמע שזאת סגולה נפלאה למציאת שידוך. הבחור כמובן התלהב על הרעיון, לא כל יום מציעים לו כרטיס בחינם, והוא אכן נענה להצעה ונסע לרבי. זה היה ב'בין הזמנים' פסח. כשהוא חזר שאלתי אותו שאלה אחת: 'איך היית מסוגל לחשוב כל כך הרבה מחשבות זרות בד' אמותיו של הרבי'...

כשנכנסים לאהל צריך לזכור שהרבי רואה ויודע את כל מה שעבר ויעבור עלינו מיום הולדתנו עד עת פקודתינו; יודע מחשבות והמון נסתרות ובוחר כליות ולב; עדיף להיות דקות ספורות וממוקדות, מאשר זמן ממושך בפיזור הדעת; ואני יאמר

דברים חריפים יותר: אם אתה מוצא עצמך באמצע ה'מענה לשון' מטייל ב'מייסיס' או בפסל החירות תסגור את הקובץ ותצא.
הרבי לא אמור לסבול את כל השטויות שלנו. יש גבול!

לחיים לחיים, טאיירע קינדערלאך, תמימים יקרים שביקרים!

ר' יוסל ווינברג התבטא: מה ההבדל בין הרבי לשאר האדמו"רים והראשי ישיבות בעולם החרדי? תארו לעצמכם שאליהו הנביא מתגלה על הר הזיתים ומכריז: "עוד 24 שעות משיח מגיע". כמובן שמיד כולם ייצאו במחול וריקודים, ויערכו טישים וכינוסי שמחה והודיה בסעודות חגיגות ושירה והלל. היחיד שלא ישתתף בחגיגות - זה הרבי שלנו, שיתוועד ויצעק: "כיצד יתכן להישאר עוד עשרים וארבע שעות בגלות? שכינתא בגלותא! כל מי שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו כך וכך..." קער א וועלט היינט..."!

עומר שם טוב היה חטוף במנהרות חמאס למעלה מ 500 ימים. בראיון עמו הוא סיפר - כנראה בהשפעת ה'דבר מלכות' שהיה ברשותו... - שבשהות הארוכה מתחת לאדמה הוא היה משוחח הרבה עם הקב"ה; אבל במקום לבקש מהקב"ה שיחלץ אותו משם, שירכך את לב השוברים האכזריים, שהרעב לא יטריף את דעתו, הוא היה שואל את הקב"ה כל הזמן: מה שלומך? איך אתה מרגיש כאן מתחת לאדמה בלי אויר ובלי חמצן, עם חצי פיתה ושתיית מים עכורים?

בלי ללמוד חסידות שנים רבות הוא קלט שני דברים מאוד חשובים:
א. יהודי אף פעם לא בודד. "עמך אנוכי בצרה". השכינה אומרת: "קלני מראשי קלני מזרועי", "ובכל צרתם לו צר".
ב. העבודה צריכה להיות 'לצורך גבוה'. יהודי יכול להוסיף כביכול כח בקב"ה - "ועתה יגדל כח א-דני"; או חלילה להפך להתיש כוחו של מעלה - "צור ילדך תשי". תורת החסידות חוזרת ומדגישה כל הזמן שבעבודת השם הדגש צריך להיות לא על מציאותי האישית ומה אני ירוויח מכך; אלא מתוך תנועה של 'הנחת עצמותו' ללא גרם של ישות, רק לשאול את עצמי כל הזמן: מה נדרש ממני כעת, מה עוד צריך לעשות כדי להשלים את ה'דירה בתחתונים'? שהעבודה לא תהיה מצד הנברא אלא מצד הבורא.

זאת נקודה עמוקה שצריך להתייגע עליה כל החיים; היא מוזכרת במאמרים רבים של הרבי כגון: "רני ושמחי", "והיה עקב" ועוד ועוד.

שוחחתי לאחרונה עם אביו של החטוף יוסף חיים אוחנה, אמרתי לו: "תדע לך שלא רק הבן שלך נחטף לעזה, גם הקב"ה נחטף יחד איתו; הוא לא לבד! הקב"ה עוטף אותו ושומר עליו כל הזמן". הוא התרגש מאוד והודה לי. אין שום דבר אחר שיכול באמת להרגיע אבא שבנו חטוף בעזה מלבד הידיעה שיש בעל הבית לבירה, והכל מנוהל ומושגח עד לפרט האחרון על ידי "טבע הטוב להיטיב".

לפעמים יהודי צריך לעבור הרפתקאות שונות משונות כדי שיאיר בו 'דערהרעט' פנימי...

יחזקאל אברמסקי היה מראשי ישיבת סלבודקה. בהיותו בברית המועצות נידון לחמש שנות עבודת פרך ב'עוון' הפצת יהדות ונשלח למחנה הסגר בהרי אונג'ל. בוקר אחד הוא השכים קום וביקש כהרגלו להודות לקב"ה באמירת 'מודה אני', אך קול פנימי בתוכו התקומם: "על מה אתה רוצה להודות? תסתכל סביבך, תראה באיזה תהומות של שפל אתה חי, בתנאים תת אנושיים, בלי תזונה מינימאלית והיגיינה בסיסית". הקול הזה לא הרפה והמשיך להתריס: "אפילו בעניינם שבקדושה אינך יכול להתעסק כדי להתרומם קצת - דין 'גרף של רעי' חל על כל התא. לקחו ממך את התפילין וספרי הקודש. אז על מה בדיוק אתה ניגש להודות, לומר 'מודה אני'". לאחר רגע התעשת ואמר לעצמו: "אני יאמר 'מודה אני' על כך שאני יכול לומר מודה אני" (ברכה ללא שם ומלכות). את האפשרות להודות לקב"ה איש לא יכול לקחת ממני לעולם.

במאמרי חסידות זה נקרא 'הוד שבהוד'.

לימים, כשסיפר זאת לרבי הקודם התבטא הרבי ששווה לעבור כמה שנים בגלות כדי שתאיר תובנה עמוקה כזאת...

השבוע שמעתי מר' שלום ממו, אברך יקר כאן בקהילה באלעד, סיפור מעניין:

בהושענא רבה ה'תנש"א יצאו שני אחיותיו להתפלל בכותל המערבי. במהלך שהותם ברחבת הכותל ראתה האחות הצעירה קבוצה של מטיילים נכנסת לסיור במנהרות הכותל. בהחלטה של רגע היא החליטה להצטרף לקבוצה. מכיון שהיא לא היתה חלק רשמי מהקבוצה, הזדנבה בשקט מאחור מנסה לא לבלוט יותר מדי.

כאשר צעדה הקבוצה לכיוון היציאה ממנהרות הכותל, התמהמהה מעט ליד אחד האבנים העתיקות, וכאשר ניסתה להדביק את הפער, מעדה אל אחד הבורות העמוקים שלא היו מגודרים היטב.

הסיור הסתיים, השערים ננעלו עד לאחר החג; והיא נותרה מאחור זועקת ללא מענה. עברו שעות שבהם לא יצרה קשר עם משפחתה והם החלו לדאוג. בשלב מסוים המשטרה והצבא התערבו ואפילו השב"כ נכנס לפעולה. עלה חשד שהיא נחטפה ע"י מחבלים.

לפני כניסת החג, הספיק אחד מבני המשפחה לבקש ברכה בהולה מהמזכירות, הרבי הרגיע והבטיח שיהיו בשורות טובות.

כמיטב המסורת, אמור היה להתקיים במוצאי החג הקפות שניות ברחבת הכותל. האלוף יוסי בן חנן הזמין אל האירוע את הסופר הנודע הרמן ווק ששהה אז בארץ. ברגע האחרון התבטל האירוע. הסופר המאוכזב ביקש מידידו האלוף 'פיצוי' בדמות ביקור במנהרות הכותל שהיה נעול באותם שעות.

בן חנן הפעיל את קשריו והשיג תוך זמן קצר את המפתחות הדרושות. כאשר סיימו את הסיור ופנו לצאת התעקש בנו של בן חנן שהוא שומע קול עמום מחלל אחד הפירים שנשמע כמו קול קריאה לעזרה. אביו ביטלו במחי יד: "אתה הוזה אלו רק הדים או רוחות". הבן התעקש ולאחר חיפוש קצר הם הצליחו לזהות את מקור הקול. הם הזעיקו יחידת חילוץ שמצאה את אחותו של הרב ממו במצב קיצוני של התייבשות. הרופאים שטיפלו בה העידו שאם היו מתעכבים עוד מעט היא כבר לא היתה אתנו ל"ע.

אתה שומע! אתה שם בקצה, שמרגיש בתחתית הבור, שקוע עד צוואר במחשבות זרות, ובעניינים שזרים לרוח תומכי תמימים.

רק תפתח את הפה ותצעק בקול הכוח: "רבי העלפט מיר! ראטעווט! אבא אבא הצילני! אבא אבא תרחמני!"

הרבי ישמע אותך וישלח לך את המשפיע הנכון, את האדם הנכון, שיושיט לך יד ויחלץ אותך ממסגר נפשך, מטיט היון, ויעמידך על סלע יצוק, על אדמה יציבה על מי מנוחות!

מספרים על פלוגה אמריקאית במלחמת העולם השנייה, שנאבקה עם היפנים ולא הצליחה בשום אופן לכבוש את אחד האיים שלהם. היפנים כידוע היו עקשנים ונחושים ביותר. הם המציאו את שיטת הקמיקזות - מטוסים מתאבדים לתוך ספינות אמריקאיות.

לאחר כשלנות חוזרים ונשנים הגה הגנרל האמריקאי רעיון נועז. לאחר שהנחית את כל החיילים עד האחרון על האי, לתדהמת פניהם של הנחתים ההמומים הוא שפך דלק על הספינה והצית.

ואכן, היה זה הקרב האחרון בו הם נחלו ניצחון מוחץ.

לא הייתה להם ברירה אחרת. וכשאין ברירה - אין ברירה. כשאתה נלחם על החיים שלך, אתה נאלץ לגייס את שארית כוחותיך - כוחות שלא הכרת בעצמך מעולם.

זאת גם הסיבה שהרמב"ם פוסק שכאשר צרים על עיר בשעת מלחמה צריך להקיף אותה רק משלש רוחות על מנת לאפשר לתושבים המתבצרים לנוס, ותחילת ניסה - תבוסה; אם נסגור עליהם מכל הכיוונים הם יתנהגו כמו חיה פצועה וזה לא יגמר טוב.

"להביא לימות המשיח" זאת מלחמת ה'אין ברירה' שלנו. נגייס את כוחותינו האחרונים ונלחם עד טיפת הדם אחרונה.

בהתוועדות שבת פרשת בלק ה'תשמ"ז קישר הרבי בין תאונה קשה שבה תמים (הת' שמואל חיטריק ע"ה) נפצע קשה בתאונה ולאחר מכן נפטר, לבין חוסר אהבת ישראל בשכונה. הרבי הסביר זאת ע"פ דברי הרבי הרי"ץ לגבי השואה האיומה: "כשמענישים ילד על מעשה שעשה בידו סוטרים לו בפנים".

התמימים הם 'הפנים' של ליובאוויטש. כך השמן הטהור. מהם דורשים להיות הראשונים שמסתערים על המשימות שהרבי נתן לנו, ולא להפך, להציץ במה מונחים ה'בעלי בתים' ולנסות חלילה לחקות אותם.

בחור בישיבה הוא בתיבת נח, מוקף בחממה חסידית ששומרת ומגינה עליו, כשיוצאים מחוץ לכותלי הישיבה צריך לעטות על עצמינו שריון קשקשים.

הכרתי בחור שקדן שסיים מסכתות רבות אך לצערי בישיבה גדולה גילח את זקנו. בהזדמנות מסוימת הוא סיפר לי שבביתו, ההורים סמכו עליהם יותר מדי ונתנו להם יד חופשית ועצמאות יתר בנושא המדיה. השחקנים בסרטים הם מגולחי זקן וזה גרם לו לאט לאט לחוש לא בנוח להסתובב עם 'שערות על הפנים' כלשונו.

בחור לא יכול לומר 'אני את נפשי הצלתי'; יש לנו אחריות כלפי הסביבה הקרובה שלנו, חברים, אחים, ואם אנחנו נחשפים למידע על מישהו ש'נלכד ברשת' עלינו החובה לדווח בדחיפות למשפיע או לאחראי מבוגר שיש כאן בחור במצוקה רוחנית וצריך להציל אותו.

זאת לא 'מסירה' זה התמסרות - לרצון של הרבי!

שונות:

כבחור צעיר בישיבה גדולה הזדמן לי לנסוע, בשליחות המל"ח, בחודשי בין הזמנים למקומות רבים בעולם; חלקם ברוסיה ואוקראינה, מהם בדרום אמריקה ובמדינות עולם השלישית - מדינות שנותרו לא מפותחות בעליל.

אחד המקומות שהייתי בהם היה בהודו. נחתנו בניו - דלהי ומשם שמנו פעמינו לעיר מנאלי - עיירה קטנה ומנומנמת, השוכנת על הר גבוה בשרשרת הרי ההימלאיה - שם התאכסנו אני וחברי ר' דניאל כאלב (כיום שליח בירושלים) במלון מקומי.

אחד המקומות היפים ביותר שראיתי מעודי, צמחיה טרופית פרועה, נחלי מים זכים וחיות אקזוטיות. כל תפילה היתה תפילה, ולכל מילה בפסוקי דזמרה היתה פתאום משמעות: "ההרים וכל גבעות עץ פרי וכל ארזים... החיה וכל בהמה..."

כדי לשמור על הנהג ההודי ערני, שיננו כל הדרך י"ב פרקי תניא הלוך וחזור. לסבר את האוזן, מדובר על נסיעה בדרכים מפותלות וצרות כשתהומות פעורים משני עברי הדרך. לאחר נסיעה מורטת עצבים בת שמונה עשרה שעות(!) הגענו למנאלי בשעת לילה מאוחרת, עייפים ומרוטים. צוות המלון ניצל את תמימותנו ועייפותנו ואכלס אותנו בחדר עם חלון פרוץ.

בבוקר קמנו וגילנו שהתיק עם הדרכונים והכסף - נעלם. היינו שבורים מאוד. הגענו על מנת לערוך ליל הסדר למטיילים הרבים שפוקדים את המקום ואין לנו 'רופי' לרפואה כדי להתחיל את הפעילות. בעיקר דאגנו על הדרכונים - אפילו לחזור לארץ לא יכולנו.

באין מוצא אחר קראנו לצוות המלון והתחלנו לתחקר אותם באנגלית רצוצה, הראנו להם תמונה של כינוס השלוחים ואיימנו עליהם שאנחנו חלק מ'מאפיה' מאוד גדולה, שיש בה חברים מכל העולם, ובאם לא יחזרו אלינו הדרכונים בהקדם - זה יגמר לא טוב... כנראה שהאיום עבד ולאחר מספר שעות הם עדכנו אותנו שנמצא התיק עם הדרכונים ומסמכים נוספים אבל ללא הכסף.

מאוחר יותר הרב יאיר כאלב, אביו של דניאל, פתח בגיוס המונים עבורנו. סיפורם של שני התמימים שנשדדו בהודו, תפס תאוצה, ותוך זמן קצר הופקד לחשבוננו כל הסכום שנגנב ואף מעבר לכך.

כמובן שלא הסכמנו להישאר במלון עוד לילה אחד. ארגנו את החפצים בלובי לקראת עזיבה. ברגע של בדיחות הדעת החלטנו להעניק להם 'מתנת פרידה'. העמדנו את כל עשרים וחמישה אנשי הצוות בשני שורות, ובשרנו להם שכאות הוקרה על הכנסת האורחים 'הנדיבה' שלהם נלמד אותם איך אומרים 'וואלקאם' (= ברוכים הבאים) בעברית. התיירים הישראליים שיבקרו במקום בודאי ישמחו לגלות שצוות המלון מקבל את אורחיו בברכת 'ברוכים הבאים' חמימה בשפת ארץ מוצאם."

כשהכול מצולם במצלמת וידאו שהייתה ברשותנו, התאמנו איתם במשך דקות ארוכות על אמירת "אנחנו גנבים" עם תנועות ידיים והבעות פנים מתאימות. בדיוק כשיצאנו מהמלון נכנסו קבוצה גדולה של מטיילים שהיו הסנונית הראשונה, לזרם המטיילים שעמד לגדוש את המקום. קבלת הפנים בדמות 'אנחנו גנבים', הותירה אותם המומים ומחויכים למחצה. אכן לאורך כל זמן שהותנו במקום, ישראלי אחד לא דרך בשערי המלון!!!

ככה זה כשאין ברירה - אתה הופך ליצירתי ומתחיל לחשוב מחוץ לקופסא. תמימים! אנחנו נמצאים כבר אחרי ה'הכסטע צייט', ברגעים האחרונים של הגלות. אין מי שיעשה את זה במקומנו. אתם חיילי בית דוד העומדים בחוד החנית, עליכם הוטלה המשימה לסיים הכל ולהביא את משיח. כאן ועכשיו!!!

קבוצה של כמה תמימים הלכו למסור שיעור חסידות במקום מסוים ברמת גן. הם חלפו דרך הפארק 'מרום נווה'. באותה שעה ישבו שם כמה צעירים תיכוניסטים משועממים, ששתו בירות ועישנו סיגריות, וראו ב'דוסים' שחלפו לידם אטרקציה טובה להעביר את הזמן. הם התחילו להקניט אותם: "אתם לא עושים כלום בישיבה רק מחממים את הכסא עדיף שתצאו לעבוד/ להתגייס..".

במקום להתעמת איתם, התמימים החליטו לפתוח איתם בשיחה. באותם ימים למדנו בישיבה מסכת בבא קמא.

הם פנו אליהם בשפה מכבדת, מתעלמים מהעקיצות ששלחו כלפיהם: "אתם נראים לנו בחורים אינטליגנטים, אנחנו רוצים לשאול אתכם שאלה שלמדנו היום בישיבה". למרבה הפלא הנערים שיתפו פעולה. "שני עורכי דין שוהים בקומה 32 במגדלי עזריאלי. לפתע התגלע ביניהם ויכוח מר, מרוב כעס אחד מהניצים אחז באגרטל הזכוכית היוקרתית של חברו והשליך מהחלון. בנתיים, במלון ממול בקומה עשירית, מתארח צלף לשעבר, שממתין בצפיה, 'מתי יבוא לידי ואקיימנו',

ואזכה לממש את כישורי הצלפות שלי. 'טרם אקרא ואני אענה' והנה הוא רואה, אגרטל מושלך מהבניין ממול. בחישוב מהיר הוא מבין שהאגרטל בעוד שניות ספורות יתנפץ בקול רעש על כביש האספלט. 'מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה' – אז הוא שולף את רובה הצלפים שברשותו ויורה שלש יריות ופוגע בול. מי מתחייב לשלם עבור האגרטל: הזורק או היורה?"

הנערים, שלפני רגע, היו בעמדה מזלזלת. ציניקנית. נהנו מהאתגר ושיתפו פעולה. הם החלו להתדיין ביניהם, ולאחר ויכוח קצר ניגש החברה'מן שבניהם ואמר בביטחון: 'הצלף פטור מתשלום! בין כה וכה, האגרטל עמד להישבר, הצלף למעשה שבר – כלי שבור'.

"יפה!", הם החמיאו להם, "זה בדיוק לשון הגמרא 'מנא תבירא – תבר'".

"כעת נשאל אתכם שאלה יותר מורכבת. אתם זוכרים את העורכי דין מקומה 32? הוויכוח ביניהם הלך והתלהט, הטונים החריפו, הרוחות סערו, וברגע של איבוד עשתונות זרק אחד העורכי דינים מהחלון את.... חבירו. מיודעינו, הצלף ש'הציד' הראשון, ציד האגרטל, לא סיפק את יצרו, שש אלי קרב ושמח על המציאה 'שנפלה' לידו כפרי בשל. הוא לא היסס, דרך נשקו וירה בעורך דין שלש יריות באזורים אסטרטגים, הוא ביצע בו וידוא הריגה בעודו באויר – לפני שעמד לנחות על הקרקע ולנפוח את נשמתו במיתה משונה....".

הפעם הוויכוח לקח זמן ממושך יותר. הם התקשו להגיע להכרעה. זה היה דיון ער וסברות עמוקות התעופפו במרחבי הפארק השומם. זה היה מחזה לא צפוי בעליל: בלב רמת – גן צעירים בלבוש זרוק, עם צמה ועגיל, מתפלפלים בחכמתו ורצונו של הקב"ה. אח. איזה געשמאק!

לאחר דין ודברים ניגש שוב הבחור שייצג את קבוצת הנערים ושטח את תשובתו: "אני חושב שבמקרה השני, דוקא הצלף הוא האשם! הוא קיצר לקרבן את החיים במספר שניות!" "נו, ומה כבר יכול היה הקרבן, שתלוי בין ארץ ושמיים ונושם את נשימותיו האחרונות, לעשות בשבריר השנייה שנותר לו לחיות?! לצפות בבעיטת 'גול' נדיר? ללגום בירה משובחת? לסנן איזה קללה עסיסית?...".

"לומר 'שמע ישראל'", הם ענו פה אחד...

הרבי חזר אין ספור פעמים על דברי אדה"ז בתניא פרק כה: "ויחוד זה למעלה הוא נצחי לעולם ועד": ברכה על כוס מים מילה במילה; שורה אחת במאמר; שטיקל תוס', – הם נצחיים לעולם ועד. אנחנו נוטים לזלזל בפעולה חד פעמית

ואקראית שעשינו. אבל הרבי דואג להזכיר לנו כל הזמן: "יחוד זה הוא נצחי לעולם ועד". התפללת שמונה - עשרה והמחשבות נדדו מסביב לעולם, כשהתעוררת מצאת את עצמך ב'שים שלום'. הנטייה הטבעית שלנו לומר: "בתפילה הבאה נשתדל לכוון יותר, התפילה הזו כבר הלכה פאייפן..."

אומר לנו הרבי: "עצור! קח נשימה. לא חשוב מה היה עד עכשיו. תאמר את המילים של 'שים שלום' מילה במילה, לאט לאט, בנחת ובכוונה, אין לך מושג מה הערך של ברכה אחת ויחידה לגבי עצמות ומהות - "זה נצחי לעולם ועד"!

במעמד סיום ישיבה קטנה בה למדתי ישב לידי חבר מוכשר ושנון, שלא היה מנצל כל כך את הזמן, כפי שהיה יכול לפי ערך הכישרונות שלו. דרכו היה לחזר אחר חרוזים. הוא העביר לי פתק קטן בו כתב בחריזה: "במבט לאחור על שלש שנים בחור הכל היה שחור.."

החזרתי לו את הפתק והשחלתי עוד חרוז אחד לסיום:
"היה עליך אחרת לבחור...."

"מכם ובכם הדבר תלוי!"

לחיים, לחיים!

